

Päälouokka 30**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Hallinto ja tutkimus**

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 280 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu digitaalisuutta edistävän asunto-osakeyhtiörekisterihankkeen (ASREK) johdon kuluista siirtona momentilta 28.70.22 Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki.

2016 I lisätalousarvio	280 000
2016 talousarvio	24 557 000
2015 IV lisätalousarvio	56 000
2015 talousarvio	23 818 000
2014 tilinpäätös	29 843 000

(63.) Metsähallitus

Selvitysosa: Luku 30.63 poistetaan talousarviosta ja momentti 30.63.50 siirretään momentiksi 30.64.50.

64. Metsähallitus 2016

Metsähallituksen liiketoiminnalle asetetaan seuraavat tavoitteet ja tehdään muita arviolta 1.4.2016 voimaantulevan Metsähallituksesta annetun lain (HE 132/2015) edellyttämiä päätöksiä seuraavasti:

1. Valtuutus Metsähallituksen avaavan taseen muodostamiseen

Eduskunta antaa valtioneuvostolle valtuutuksen päättää Metsähallituksen hallintaan siirrettävästä omaisuudesta sekä siitä, mikä osa omaisuudesta merkitään Metsähallituksen peruspääomaksi ja muuksi omaksi pääomaksi. Peruspääoman ehdoin 1.4.2016 Metsähallitukselle siirrettävän maa- ja vesiomaisuuden arvo on noin 2 500 milj. euroa ja muu oman pääoman ehdoin siirrettävän maa- ja vesiomaisuuden arvo on noin 1 200 milj. euroa.

2. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjatessaan tytäryhtiöitä Metsähallitusta koskevan lainsäädännön mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet.

3. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten lainaa 1.4.2016—31.12.2016 aikana enintään 80 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallitus voi tehdä sitoumuksia liiketoiminnan investoinneista 1.4.2016—31.12.2016 aikana enintään 20 milj. euron määrää vastaavasti.

5. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa liiketoimintaansa varten tarvittavia vakuuksia konsernin ulkopuolisille toimijoille 1.4.2016–31.12.2016 aikana enintään 2,5 milj. euron arvosta.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen Metsähallituksen toiminnan ja tehtävien uudelleen organisointia koskevaksi lainsäädännöksi. Tarkoituksena on toteuttaa EU:n kilpailulainsäädännön vaatimukset.

Metsähallituksesta ehdotetaan muodostettavaksi 1.4.2016 alkaen valtion liikelaitos, jonka toiminta ei enää perustu lakiin valtion liikelaitoksista (1185/2002). Metsähallitukseen ei myöskään sovellettaisi valtion liikelaitoksista annettua lakia (1062/2010). Metsähallitus olisi perustuslain 84 §:n 4 momentissa tarkoitettu valtion liikelaitos, jota koskevat tarkemmat säännökset sisältyvät Metsähallituksesta annettavaan lakiin. Metsähallituksen yleistehävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsätaloutta ja muuta markkinaehtoista liiketoimintaa Metsähallitus harjoittaa omistamiensa tytäryhtiöiden kautta.

Tehtävät organisoidaan uudelleen Metsähallituksen nykyisillä voimavaroilla.

Liikelaitoksen henkilöstö, sopimukset, sitoumukset ja muut vastuut sekä Y-tunnus siirtyvät uudelle Metsähallitus liikelaitokselle.

Avaavan taseen muodostaminen

Metsähallituksesta annetun lain (1378/2004) tarkoittaman Metsähallituksen toiminta päättyy ja liikelaitos laatii tilinpäätöksen 31.3.2016 tilanteesta. Uuden lain voimaantullessa arviolta 1.4.2016 sen tarkoittama Metsähallitus aloittaa toimintansa ja sille laaditaan avaava tase.

Esitetyn Metsähallituksesta annetun lain 34 §:n mukaan valtioneuvosto päättää valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä eduskunnan antaman valtuutuksen nojalla Metsähallituksen hallintaan siirrettävästä valtion omaisuudesta sekä siitä mikä osa omaisuudesta merkitään Metsähallituksen peruspääomaksi, muuksi omaksi pääomaksi tai lainaehdoin annetuksi. Luvun päätösoosan kohdassa 1. on lain edellyttämä valtuutus.

Valtioneuvoston päätöksessä omaisuus on tarkoitus jakaa seuraavasti:

- Peruspääomaa olisi edelleen omaisuus, joka on taloudellisesti hyödynnettävissä. Peruspääomalle asetettaisiin tuottovaade.
- Muussa omassa pääomassa olisi julkisten hallintotehtävien käyttöön osoitettu omaisuus, joka on tarpeellista näiden tehtävien hoitamiseksi. Julkisten hallintotehtävien hoitoon osoitetulla omaisuudella ei olisi tuottovaadetta. Muuhun omaan pääomaan kuuluvaksi erilliseksi tase-eräksi osoitetaan maa- ja vesiomaisuus, joka ei liity julkisten hallintotehtävien hoitoon ja joka ei myöskään ole mainittavan taloudellisen hyödyntämisen piirissä, minkä vuoksi omaisuudelle ei asetettaisi tuottovaadetta

Peruspääoma (5,570 milj. ha): Peruspääoma tulee sisältämään aiempien talouskäytössä olevien alueiden lisäksi noin 40 000 hehtaaria Ylä-Lapin virkistysmetsiä. Lisäksi valtioneuvoston päätökseen avaavasta taseesta sisällytetään vielä suojelemattomien valtion suoalueiden, pinta-alaltaan noin 15 000

ha, siirto peruspääomasta julkisten hallintotehtävien käytössä olevaan omaisuuteen. Muilta osin peruspääomaan osoitettavat maa- ja vesialueet säilyvät ennallaan.

Muu oma pääoma (6,970 milj. ha): Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitettuun omaisuuteen kuuluisivat mm. luonnonsuojelulain 10 §:ssä tarkoitetut kansallispuistot, luonnonpuistot ja muut luonnonsuojelualueet sekä erämaa-alueet, valtioneuvoston vahvistamiin luonnonsuojelulain nojalla toteutettaviin suojeluohjelmiin kuuluvat valtion alueet, Natura 2000 -verkostoon kuuluvat valtion alueet, joiden talouskäyttö ei ole mahdollista, vahvistetuissa kaavoissa suojelualueiksi varatut Metsähallituksen alueet ja suojelutarkoituksiin hankitut alueet sekä muu Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoidon kannalta tarpeellinen omaisuus, josta Metsähallituksen tasetta koskevassa valtioneuvoston päätöksessä päätetään. Lisäksi muuhun omaan pääomaan osoitetaan omana eränä liikelaitoksen omaisuus, joka ei liity julkisten hallintotehtävien hoitoon ja jolle ei perustellusta syystä asetettaisi tuottovaatimusta. Tällaista maa- ja vesiomaisuutta ovat luonnonsuojelupäätösten ulkopuoliset yleiset vesialueet (noin 2 200 000 ha) ja Ylä-Lapin luontaistalousalueet (noin 361 000 ha).

Valtion omaisuutta ei siirretä Metsähallitukseen lainaehdoin.

Arvio 1.4.2016 Metsähallituksen avaavasta taseesta on seuraava (milj. euroa)

	Tilinpäätös 31.12.2014	MH:n avaava tase 1.4.2016			
		Yhteensä	Muu oma pääoma Julk. hall.tehtävät	Muu maa- ja vesiomaisuus	Peruspääoma
VASTAAVAA PYSYVÄT VASTAAVAT					
Aineettomat hyödykkeet	0,8	1,0	0,5		0,5
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	3 684,4	3 731,0	922,0	220,0	2 589,0
Muut aineelliset hyödykkeet	75,4	68,0	22,0		46,0
Yhteensä	3 759,8	3 799,0	944,0	220,0	2 635,0
Sijoitukset	33,3	92,0	13,0		79,0
PYSYVÄT	3 794,0	3 892,0	957,5	220,0	2 714,5
VASTAAVAT YHTEENSÄ					
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus Saamiset	14,8	2,0	2,0		0,0
Lyhytaikaiset	40,8	20,0	12,0		8,0
Rahat ja pankkisaamiset	20,3	25,0	15,0		10,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	75,9	47,0	29,0		18,0

	Tilinpäätös 31.12.2014	MH:n avaava tase 1.4.2016			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 869,9	3 939,0	986,5	220,0	2 732,5
VASTATTAVA A					
OMA PÄÄOMA					
Peruspääoma	2 525,7	2 534,0			2 534,0
Muu oma pääoma					
Julkiset	1 175,2	972,0	972,0		
hallintotehtävät					
Muu maa- ja		220,0		220,0	
vesiomaisuus					
Edellisten	-3,6	120,0	0,0		120,0
tilikausien voitto					
Tilikauden voitto	114,2	0,0	0,0		0,0
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 811,6	3 846,0	972,0	220,0	2 654,0
VIERAS PÄÄOMA					
Pitkäaikainen	1,2	1,0			1,0
Lyhytaikainen	57,1	92,0	14,5		77,5
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	58,4	93,0	14,5		78,5
VASTATTAVA A YHTEENSÄ	3 869,9	3 939,0	986,5	220,0	2 732,5

Julkisten hallintotehtävien käyttöön osoitettu muu oma pääoma sekä muu ilman käyttörajoitteita oleva pääoma ja muut varat ja velat kirjataan tilinpäätöshetken 31.3.2016 kirjanpitoarvoon siten, että edellisten tilikausien kertyneet tappiot kirjataan pienentämään muun oman pääoman arvoa.

Liikelaitoksen peruspääoma ja muut varat ja velat pl. julkiset hallintotehtävät kirjataan lain voimaantulopäivän 1.4.2016 käypään arvoon.

Liikelaitoksen tilintarkastaja antaa Metsähallituksen hallitukselle lausunnon käyvän arvon vahvistamista varten.

Liiketoiminta

Metsähallituksen hallinnassa olevilla alueilla liiketoimintaa harjoitetaan ottaen huomioon metsähallituslaissa säädetyt yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Eduskunnalle annetun lakiesityksen mukaan Metsähallituksen on otettava toiminnassaan huomioon biologisen monimuotoisuuden suojeleminen ja tarkoituksenmukainen lisääminen, luonnon virkistyskäytön ja työllisyyden edistämisen vaatimukset, poronhoidon ja saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisen tasosta päätetään maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä Metsähallituksen liiketoiminnan tavoitteista vuodelle 2016.

Metsähallitus ohjaa tytäryhtiötä vuosittain eduskunnan päätösten edellyttämällä tavalla valtion omaisuuden käyttöehtoihin liittyvien vuosittaisten tavoitteitten asettamisen kautta.

Metsähallitus harjoittaa tytäryhtiöissä metsätaloutta ja puutavaran toimittamista asiakkaille sekä siemen- ja taimituotantoa. Osana liikelaitosta se harjoittaa maa-ainesliiketoimintaa ja maa- ja vesialueita koskevaa vuokraus-, myynti-, hanke- ja kehitystoimintaa. Metsähallituksen tulos ja tuloutus valtion talousarvioon muodostuu omasta liiketoiminnasta, tytäryhtiöiden osingoista ja käyttöoikeuskorvauksista. Metsähallitus tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia aktiivisella hankekehityksellä ja tasapuolisella kilpailuun perustuvalla alueiden vuokrauksella.

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen valtion metsätalousosakeyhtiöstä. Ehdotetun lain 1 §:n mukaan valtion metsätalouden harjoittamista varten perustetaan Metsähallituksen omistama osakeyhtiö, jonka toimialana on metsätalouden harjoittaminen yksinoikeudella valtion omistamalla maalla ja puutavaran toimittaminen asiakkaille. Ehdotetun lain mukaan valtioneuvosto määrää luovutettavan omaisuuden ja sen arvon sekä ehdot, joilla luovutus tapahtuu. Maa- ja vesiomaisuutta koskevaa käyttöoikeutta luovutettaessa on huolehdittava, että Metsähallituksesta annetussa laissa tarkoitettujen yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttaminen turvataan. Tytäryhtiö perustetaan liiketoiminnan siirtona. Metsähallituksen metsätalouden henkilöstö siirtyy tytäryhtiön palvelukseen vanhoina työntekijöinä.

Luvun 30.64 päätösoosan mukaan Metsähallitus voi nostaa lainaa investointejaan varten enintään 80 milj. euroa. Kilpailuneutraalius edellyttää, että perustettavan metsätalouslyhtiön omavaraisuusaste on 50 % tasolla. Perustamisvaiheessa liikelaitos lainoittaa yhtiötä antamalla tälle lainaa markkinaehdoin.

Metsähallitus tekee liiketoiminnan investointeja luvun 30.64 päätösoosan valtuuden 20 milj. euron rajoissa. Alustavan investointisuunnitelman mukaan merkittävimmät investointikohteet ovat tie- ja vesirakenteet, puolustusvoimien ja tutkimuksen tarpeisiin tehtävät maa- ja vesialuehankinnat sekä tuulivoimapuistojen rakenteet. Puolustusvoimien tarpeisiin on tarkoitus hankkia alueita noin 3 milj. eurolla.

Metsähallitus joutuu toiminnassaan antamaan vakuuksia ulkopuolisille.

Metsähallituksen uudelleenorganisointi tulee pienentämään liikelaitoksen ensimmäisen toimintavuoden tulosta ja vuonna 2017 tehtävää tuloutusta valtion talousarvioon. Tähän on kertaluonteisina syinä perustettavalle tytäryhtiölle siirtyvien eläkevastuiden kattamisesta aiheutuva kustannus sekä se, että tuloutus ei vielä sisällä perustettavan tytäryhtiön osinkoja. Osinkoa maksetaan ensimmäistä kertaa liikelaitokselle vasta vuonna 2017 ja tuloutetaan valtiolle vuoden 2018 talousarviossa. Lisäksi tulokseen ja tuloutukseen vaikuttaa pysyvästi liiketoiminnan verokannan muutos. Metsätalousliiketoimintaa harjoittava tytäryhtiö on normaalin yhtiöverotuksen piirissä, jolloin verokanta nousee nykyisestä noin 7 prosentista 20 prosenttiin.

Ottaen huomioon eduskunnan hyväksymät vuoden 2016 palvelu- ja muut toimintatavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan tulostavoitteeksi 86,2 milj. euroa (tilikauden tulos) ja tuloutustavoitteeksi 86 milj. euroa aikavälille 1.4.—31.12.2016. Tulostavoitteiden saavuttamiseksi Metsähallitus jatkaa valtion toiminnan ja talouden kannalta epätarkoituksenmukaisen maan myyntiä ja parantaa liiketoiminnan kannattavuutta. Valtioneuvosto päättää liikelaitoksen voiton tuloutuksista vuoden 2016 tilinpäätösten vahvistamisen yhteydessä.

Liiketoimintakonsernin tunnuslukutaulukko 1.4.2016—31.12.2016

	2014 toteutuma Konserni	2015 TA Konserni	1.4.—31.12.2016 Konserni
Liikevaihto, milj. €	355,0	355,1	278,1

	2014 toteutuma	2015 TA	1.4.—31.12.2016
— muutos, %	-4	0	4
Käyttökate, %	35	37	36
Liikevoitto/tappio, milj. €	125,1	127,3	96,8
Tilikauden tulos, milj. €	116,9	119,1	86,2
— liikevaihdosta, %	33	34	31
— peruspääomasta, %	4,6	4,7	4,5
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. €	130 ¹	110 ²	120 ³
Sijoitetun pääoman tuotto, % ⁴	4,7	4,8	4,5
Investoinnit liikevaihdosta, %	4	5	7
Omavaraisuusaste, %	98	98	98
Taseen loppusumma, milj. €	2 693	2 693	2 767
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	1 098	1 027	755

¹⁾ Valtioneuvoston vahvistama tuloutus.

²⁾ Valtioneuvoston vahvistaman vuoden 2015 tuloutuksen (110 milj. euroa) lisäksi Metsähallitus maksoi pääoman palautusta 15 milj. euroa.

³⁾ Vuoden 2015 toiminnan perusteella vuoden 2016 talousarvioesityksen tuloutusarvio on 120 milj. euroa. Vuonna 2016 1.1.2016—31.3.2016 toiminnan perusteella tuloutusarvio on 10 milj. euroa. Tuloutusarvio on yhteensä 130 milj. euroa (mom. 13.05.01).

⁴⁾ Sijoitetun pääoman tuotto prosentissa mukana osingot tytäryhtiöiltä.

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2014 toteutuma	2015 ennakoitu	2016 ¹ esitys
Liikelaitoksen tuloutus tulomomenteille			
13.05.01 Voiton tuloutus	130,000	110,000	130,000 ²
Yhteensä	130,000	110,000	130,000
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.63.50 ja 30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6,387	6,250	5,754
MMM:n hallinnonala yhteensä	6,387	6,250	5,754
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	34,622	34,598	37,616
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot ³	2,000	2,000	-
YM:n hallinnonala yhteensä	36,622	36,598	37,616
Yhteensä (MMM ja YM)	43,009	42,848	43,370

¹⁾ Koko vuosi.

²⁾ Vuoden 2015 tuloksesta 120 milj. euroa ja 1.1.2016—31.3.2016 väliseltä ajalta 10 milj. euroa.

³⁾ Metsähallituksen osuus.

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksesta annetun lain mukaisten julkisten hallintotehtävien palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet sekä niiden rahoitus on maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta momenteilla 30.63.50 ja 30.64.50 sekä ympäristöministeriön toimialan osalta momentilla 35.10.52.

50. Metsähallituksen erät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentin päätösoosan perusteluja täydennetään siten, että määrärahaa saadaan käyttää eduskunnalle annetun Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaan hallituksen esitykseen (HE 132/2015) sisältyvän Metsähallituksesta annetun lain mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen. Metsähallituksesta koskeva lainsäädäntö arvioidaan tulevan voimaan 1.4.2016.

Lisäksi momentin päätösoosan perusteluja täydennetään siten, että julkisille hallintotehtäville asetetaan seuraavat palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet maa- ja metsätalousministeriön toimialalla:

- Eräpalveluja tarjotaan kattavasti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästi ja sillä luodaan hyvinvointia
- Luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä sekä
- Riista- ja kalakannat säilyvät elinvoimaisina ja metsästys ja kalastus on eettistä ja vastuullista.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle lisätalousarvioesitykseen liittyvän esityksen Metsähallituksen toiminnan ja tehtävien uudelleen organisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2016). Lainsäädännön arvioidaan tulevan voimaan 1.4.2016.

Momentin perustelujen täydennys mahdollistaa määrärahan käyttämisen uuden Metsähallitusta koskevan lainsäädännön nojalla julkisista hallintotehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Päätösoosan toisen kappaleen lisäyksellä maa- ja metsätalousministeriön toimialan julkisten hallintotehtävien tavoitteet yhdenmukaistetaan ympäristöministeriön toimialan vastaavien tavoitteiden kanssa, jotka ovat momentilla 35.10.52.

Momentille ei edellä olevan johdosta ehdoteta lisämäärärahaa.

2016 I lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	5 754 000
2015 talousarvio	6 250 000
2014 tilinpäätös	6 387 000

70. Maanmittaus ja tietovarannot

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään lisäystä 1 870 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu digitaalisuutta edistävän asunto-osakeyhtiörekisterihankkeen (ASREK) suunnittelun ja toteutuksen kuluista siirtona momentilta 28.70.22 Hallinnon palveluiden digitalisoinnin tuki.

2016 I lisätalousarvio	1 870 000
2016 talousarvio	46 630 000
2015 talousarvio	47 506 000
2014 tilinpäätös	50 463 000

Vuoden 2016 lisätalousarvio, MMM:n ehdotus

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset

01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset (MMM:n osuus)

Momentille arvioidaan kertyvän lisäystä 10 000 000 euroa.

Selvitysosa: Lisäys aiheutuu Metsähallituksen voiton tuloutuksesta ajanjakson 1.1.2016-31.3.2016 toiminnan perusteella.

2016 I lisätalousarvio	10 000 000
2016 talousarvio	220 000 000
2015 talousarvio	330 000 000
2014 tilinpäätös	270 000 000

